CIMELIA
0 1125
kat. komp.

V
B
3
C
1125
CIMELIA

D. ANDREÆ OSIANDRI

Sacræ Theologiæ, in Schola regiomontana Prussiæ, Primarij Professoris,

DISPVTATIONES DVÆ.

VNA,

DE LEGE ET EVANGELIO, HABITA NONIS Aprilis. 1549.

ALTERA.

DE IVSTIFICATIONE, HABITA 9 CAL. Nouembris. 1550.

Math. XVI.

Portæ inferorum non prævalebunt aduersus eam.

Regiomonte Prussiæ, iterum excusse.
ANNO 1553.

Cim. O. 1125

Bibl. Jagi

ANDREAS OSIANDER. Lectori salutem.

COmpertum habeo, quod quidam apud Saxones, & superiores germanos, fortassis etiam alibi, de iustificatione parum sobrie sentientes, ut suos errores tegant ac defendant, mihi recte de ea docenti, quasi erranti obstrepere & obtrectare non erubescant, hac potissimum fiducia freti, quod sperent me tam longe submotum, nunquã certi quicquam, de ipsorum calumnijs cogniturum. Quibus refutandis has duas disputationes denuo inuulgaui, ut si eas dissimulauerint, ac nihil contra in lucem ediderint, calumniæ

ipsorum omnem apud bonos fidem repente amittant. Sin autem contra scribere ausi fuerint, facile illis ora Deo adiuuante obstruam, quicunq; & quanticunq; tandem fuerint. Paratus enim sum, hanc synceram & cœlestem doctrinam, non solum contra simios, & apostatas, uerum etiam contra portas inferorum defendere. Nemo igitur bonus & pius, illorum obtrectationibus moueri debet, donec sua probarint, & mea legitime confutarint. Quod facient ad Calendas græcas. Vale.

D. Andreæ

D. ANDREÆ OSIANDRI SACRÆ THEOLOGIAE IN SCHOla Regiomontana Prussiæ Primarij professoris.

DISPVTATIO DE LEGE ET EVANGELIO, HABITA NONIS Aprilis. Anno 1549.

FIDELIS SERmo & omni acceptione dignus, quod Christus Iesus uenit in hunc mundum peccatores saluos facere. 1. Timo. 1.

2. Ita enim iam tum ab origine mundi promissum fuit a Deo, cum diceret, semen mulie-

ris conteret caput serpentis. Genesis 3.

3. Omnes autem peccauerunt & egent gloria Dei. Roma. 3.

4. Verum tamen nullus omnino peccator adultus saluatur nisi egerit pœnitentiam. Luc. 13

5. Impœnitens enim cor thesaurizat sibi iram, in die iræ & reuelationis iusti iudicij Dei.

6. Pœnitentia autem uera, est agnitio & detestatio peccati, cum desiderio emendationis, & spe ueniæ a Deo consequendæ.

7. Porro peccatum non agnoscitur, nisi cognoscatur.

8. Cognitio autem peccati exacta, supra captum humanæ rationis est, dicente Dauide,

Delicta

Delicta quis intelligit? Psal. 19.

9. Ideo post promissionem, lex data est, quia per legem cognitio peccati. Rom. 3.

10 Lex autem est doctrina diuinitus tradita, ostendens nobis, quales esse, quidq; facere atq; omittere debeamus, inobedientibus maledictionem denuncians.

11 Hæc lex si posset uiuificare, uere ex lege esset iusticia. Gala. 3.

12 Nemo enim iustificatur quin simul & uiuificetur, cum iustus ex fide uiuat. Habac. 2. Roman. 1.

13 Peccatores autem nondum iustificati, mortui sunt delictis. Ephes. 2. Colossen. 2.

14 Quos cum lex uiuificare non posit, nec iustificare quidem potest, eo quod peccatum coram Deo neq; tollere neq; cohibere ualeat.

15 Necesse est igitur legem in alium usum latam esse, quam ut iustificet.

16 Quatuor autem præcipue S. Paulus legi tribuit. Primum, quod peccatum ostendat. Secundum, quod eidem occasionem prebeat, ut fiat supra modum peccans peccatū. Tertium quod irā operetur. Quartum quod sit pædagogus noster in Christum.

17 Duplex autem peccati genus nobis ostenditur per legem. Actuale scilicet & originale.

Pecca

18 Peccatum actuale, est commissum seu omissum contra legem Dei.

19 Peccatum originale, est carentia iusticiæ originalis, debitæ inesse.

20 Iusticia uero Originalis, fuit fiducia erga Deum, tam ex factis, quam ex uerbis eius concepta, non modo perfectam tranquillitatem in rectitudine potentiarum animæ efficiens, uerum & spiritum Deum hauriens, unde Adam etim prophetauit. Gene. 2. Math. 19.

21 Sed quam diu nulla tentatione exercitata, nec per uictoriam tentationis confirmata fuit, Adam ab ea excidere potuit.

22 Vnde manifestum est, iusticiam originalem, & iusticiam

fidei, eiusdem esse generis.

23 Duplici item ratione Lex peccatum nobis ostendit, nempe, quod non solum peccatum sit, uerum etiam quod & nobis insit.

24 Nam cum dicit (exempli causa) Non occidas, Non concupiscas, etc. non solum homicidium & concupiscentiam, ut peccata condemnat, uerum etiã nos, quibus loquitur, ut iracundiæ & concupiscentiæ obnoxios accusat, id quod & in alijs Decalogi præceptis similiter intelligendum est.

25 Iusto enim non est posita lex. 1. Timoth. 1.

26 Iam si peccator, peccatum sic ostensum compescere, & suis

ad

ad huc se uiribus legi satisfacere posse confidit, experietur peccatum supra modum fieri peccans peccatum per mandatum.

27 Ac tum demum serio sentit iram Dei in maledictione, uicissimq; irascitur Legi, & per consequens etiam Legis latori.

28 Hinc manifestum fit, non solum nos omnes esse natura peccatores, uerum etiam legem contra peccatum nullum afferre uel remedium uel auxilium, sed peccatum potius excitare & exacerbare, illicq; uirtutem, ut sit ministeriū mortis & condemnationis suppeditare. Nam uirtus peccati lex. 1. Cor. 15.

29 Et ita concluſit scriptura omnia sub peccato, ut promi-

sio

ſsio ex fide Chriſti detur cre-
dentibus. Gala. 3.

30 Interim tamen lex, externa pædagogia etiam inuitos ali-quo modo in officio continet, & in Chriſtum qui finis legis eſt, reſpicere docet, tam promiſsiones quam typos illum oſtendentes, & adumbrantes, nobis proponendo. Gala. 3.

31 Promiſsione autem in Paradiſo ſemel facta, & deinceps patribus iterum atq; iterum, ac ſubinde clarius repetita, quum uenit plenitudo temporis, miſit Deus filium ſuum, factum ex muliere, factum ſub lege, ut eos qui ſub lege erant redimeret. Gala. 4.

32 Eſt igitur Iſus Chriſtus

Dei

Dei Filius, uerus Deus, de Deo patre ab æterno genitus,& cum eodem in unitate Spiritus sancti,unus & idem Deus.

33 Est & idem semen mulieris,factus ex muliere,absq; commertio uiri, Spiritu sancto superueniente, & uirtute altissimi obumbrante conceptus, & natus ex Maria uirgine,absq; peccato, qui antiquo serpenti caput contriuit.

34 Talis enim decebat,ut esset mediator Dei & hominum, Deus & homo Christus Iesus.

35 Qui peccata nostra in corpore suo pertulit, legem & omnem iustitiam pro nobis adimpleuit,pro transgressoribus orauit, & exauditus est pro sua reuerentia,

uerentia, patremq; nobis placatum reddidit.

36 Itaq; iam pœnitentia & remissio peccatorum in nomine Christi prædicantur in omnibus gentibus. Marci ultimo.

37 Et qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit. Mar. ult.

38 Credenti enim fides reputatur ad iusticiam. Roma. 4.

39 Igitur Fide iustificamur. Rom. 3.

40 Porro iustificandi uerbū dupliciter in scripturis accipitur, Significat enim ex impio facere iustum. Et iusti iusticiam uel testimonio, uel sententia definitiua comprobare, Nos hic in priore significatu accipimus.

41 Cum autem scriptura uarie

rie de Iuſtificatione loquatur (Nam iuſticiam Dei per Euangelium reuelari. Et fidem ad iuſticiam reputari. Et nos fide iuſtificari. Et Chriſtum iuſticiam noſtram eſſe dicit) tum proprñſsime loquitur, cum dicit, iuſticiam Dei per Euangelium reuelari. Nam iuſticia Chriſti, quę eadem eſt & iuſticia Dei per Euangelium nobis offertur, & credentibus in eum imputatur. Rom. 1. & 3. 1 Corin. 1.

42 Æque proprie dicit, nos fide iuſtificari. Nam fide, eam iuſtitiam apprehendimus.

43 Fides autem non ſimpliciter, ſed propter obiectū ſuum, qui Chriſtus eſt, reputatur ad iuſticiam, per ſynecdochen.

Eodem

44 Eodem modo Christus dicitur iusticia nostra, quia omnis uera iusticia in eo & ex eo est. Iere. 23 & 33. 1. Cor. 1.

45 Qui credit in Christum, in Christo est, & Christus in eo, sicut dixit. Ego in eis, & tu pater in me. Iohan. 17.

46 Qui habet Christum, habet & patrem & Spiritum sanctum, habet iusticiam Dei, & uitam æternam.

47 Christo autem per fidem in nobis inhabitante, regnum Dei intra nos est.

48 Regnum autem Dei est iusticia, pax, & gaudium in Spiritu sancto. Rom. 14.

49 In quo, qui perseuerauerit usq; in finem, hic saluus erit.

Disputatio

DISPVTA-
TIO DE IVSTIFI-
CATIONE.

Habita 9. Cal. Nouembris 1550.

S Sanctus Paulus, quũ ad Gala
tas inquit, si data esset Lex,
quæ posset uiuificare, uere ex Le
ge esset iusticia, totam iustifica-
tionis nostræ uim, breuissime
simul & absolutissime comple-
xus est.

2. Nihil enim iustificat, quod
nõ & uiuificet. Nihilq; uicissim
uiuificat, quod non non simul
etiam iustificet.

3. Ita ut recte dicamur iusti-

 ficari

cari fide, Quia iustus fide uiuit. Hab. 2. Ro. 1. Galat. 3.

4. Iustificare enim propria & primaria iustitutione, significat ex impio iustum facere, hoc est, mortuum ad uitam reuocare.

5. Id quod proprium opus est omnipotentiæ, sapientiæ & bonitatis diuinæ, non minus quam creare. Rom. 7.

6. Transfertur tamen sæpe ad aliam significationem, in qua idem ualet, quod iustum existimare, confiteri, testari, uel pronunciare.

7. Lex autem peccatum ostendens, & iram operans, cum ministerium sit mortis, tantum ab est a iustificandi efficacia, quantum

tum mors abeſt ab ipſa uita. Rom. 7. Rom. 4. 2. Cor. 3.

9. Anima enim ut peccato dominante mortua eſt, ita Chriſto per fidem inhabitante uiuit.

10 Fidem autem uocamus, non carnalem humanæ mentis aſſenſum, quo cuiuis quiduis credimus, ſed motum ſpiritualem, quem Deus per uerbum prædicatum, & ſpiritum ſuum ſanctum, in cordibus noſtris excitat, ut in Ieſum Chriſtum filium eius unigenitum credamus. Colos. 2.

11 Et hæc fides recte deſcribitur ad hebræos. Quod ſit hypoſtaſis rerum ſperandarum, argumentum non apparentium. Hebre. 11.

12 Facile autem sobrie philo-
sophantibus concedimus, hanc
fidem esse qualitatem, modo ip
si nobis uicissim concedant, nõ
esse physicam, aut Aristoteli-
cam, sed supernaturalem, diui-
nitus in nobis excitatam.

13 Nec eosdem reprehendi-
mus, cum dicunt eam relatiue
sese habere ad uerbum Euange
lij, cum recte intellectum non
nihil lucis afferre queat.

14 Obiectum enim fidei, ad
quod & fides refertur, est Iesus
Christus, Dei & Mariæ filius,
per uerbum Euangelij nobis
oblatus & donatus, fidecp a no-
bis apprehensus. Esa. 9.

15 Et sicut seruus qui dicitur,
cum dominum non habeat, re-

uera

reuera ſeruus non eſt. Ita fides quæ Chriſtum non apprehendit, complectitur, & poſsidet, reuera Chriſtiana fides non eſt, ſed aſſenſus carnalis, uel ex ſanguinibus, uel ex uoluntate carnis, uel ex uoluntate uiri ortum habens. Iohan. 1.

16 Quare fides iuſtificans in ſacris literis, ſemper intelligenda eſt per Synecdochen, ut ſcilicet includat obiectū ſuum, dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

17 Sicut enim Regius Propheta Calicem ſuum uocat inebriantem, cum non calix ipſe, ſed uinum in calice contentum, poſsit inebriare, ita ſcriptura ſacra, uocat fidem inſtificantem,

cum tamen non fides, sed Christus fide comprehensus, possit uiuificare & iustificare.

18 Ipse enim factus est nobis a Deo, Sapientia, iustitia, sanctificatio & redemptio. 1. Corin. 1.

19 Hinc magna fiducia & constanter asserimus, fidem neq; qua qualitas est, neq; qua relatio, neq; qua eximia uirtus, neq; ulla sua dignitate, nos iustificare, sed tantum qua obiectum suum Christum apprehendit, & nobis unit.

20 Fides itaq; corda nostra præparans & purificans, iustificat accipiendo & possidendo, Deus autem iustus & iustificans eum, qui est ex fide Iesu Christi, iustificat, iustitiã suam

nobis

nobis in Christo donando & conferendo. Acto. 15. Rom. 3.

21 Cum enim duplex iustitia sit, Dei scilicet & hominum, fide, non hanc humanam, sed illam Dei Iustitiam apprehendimus.

22 Quæ non ideo tantum dicitur Iusticia Dei, quod coram Deo ualeat & accepta sit, sed quod re uera est Iustitia Dei, Nempe Domini nostri Iesu Christi, qui est Deus benedictus in secula, amen. Rom. 9.

23 Dominus enim de cœlo prospexit, super filios hominū, ut uideat si est intelligens aut requirens Deum. Psal. 14. & 53.

24 Verum non est iustus quisquam, aut intelligens, aut requirens Deum. Omnes

25 Omnes enim declinaue-
runt simul inutiles facti sunt, nō
est qui faciat bonum, non est
usq; ad unum. Ibidem.

26 Sed solus Dominus noster
Iesus Christus, qui legem & om
nem iustitiam adimpleuit, iu-
stus est, iuxta illud Zachariæ 9.
Ecce rex tuus uenit tibi Iustus.
Math. 4. & 5.

26 Neq; uero ideo iustus est,
quia legem adimpleuit, se quia e
Iusto patre, ab æterno Iustus fi-
lius natus est, iuxta illud, Pater
iuste, mundus te non cogno-
uit. Iohan. 17.

28 Eadem igitur est iusticia
patris & filij, adde si libet, & spi-
rituſſancti, qua iustus ipse, iu-
stificat

ſtificat impium, nempe Iuſtitia Dei, quæ eadem eſt & iuſtitia fidei. Rom. 4.

29 Quia uero extra Chriſtum nemo Iuſtus eſt, ſed omnes mortui delictis, natura ſunt filij iræ, non confertur cuipiam Iuſtitia Dei & uita æterna, niſi prius ei remiſſa fuerint peccata per ſanguinē Chriſti, Ephes. 2. Colos. 2.

30 Vnde iuſtificationis duas partes libenter agnoſcimus, Remiſsionem uidelicet peccatorum, & Reconciliationem.

31 Reconciliationem uero nō illo uulgari modo accipimus, quo homo reconciliatur homini, ſed theologice, ut Deo recon

ciliari idem sit, quod Christo uniri, ex eo renasci, illum in nobis & nos in illo esse, per illum uiuere, eiusdemq; in nobis inhabitantis Iusticia, iustos censeri.

32 Christus einim sponsus noster desponsat nos sibi, uirginē castam, hoc est, nulla idolatrica doctrina corruptam, & desponsat nos sibi in sempiternum in iusticia & iudicio, in misericordia & miserationibus, & desponsat nos sibi FIDE. 2. Cor. 11 Oseæ 2.

33 Vnde cum eo sumus una caro, membra scilicet corporis eius, caro de carne eius, & os ex ossibus eius. Ephes. 5.

34 Propter hoc relinquet homo

mo patrem & matrem', & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carnem unam. Hoc myſterium magnum eſt, in Chriſto & Eccleſia. Ibidem.

35 Hinc renaſcimur in illo & ex illo, ex aqua & ſpiritu, non ex corruptibili, ſed incorruptibili Semine, per uiuum Verbum Dei, & permanens in æternum. Iohan. 3. 1. Petri 1.

36 Porro hoc ſemen Dei, in credentibus & electis, manet. Vnde & filij Dei, ac diuinæ naturæ conſortes efficimur. Qui enim Deo adhæret, fit unus ſpiritus cū eo. 1. Iohan. 1. Galat. 3. 2. Pet. 1. 1. Cor. 6.

37 Nunquā tamen cum Deo unus ſpiritus fieremus, niſi pri-

us

us cum Christo una caro esse-
mus.

38 Habitat itaq; Christus per fidem in cordibus nostris, ut Paulus uult, & per consequens etiam Pater & Spiritus sanctus. Ephes. 3.

39 Quia in Christo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, & per consequens etiam in ijs, in quibus Christus habitat. Coloss. 2.

24 Quod ut fieret, Christus a patre precibus obtinuit, dicens. Non pro eis tantum rogo sed pro ijs, qui per uerbum eorum credituri sunt in me, ut omnes unum sint, sicut tu pater in me & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint, sicut nos unum su-

mus.

mus. EGO IN EIS, ET TV IN ME, ut sint consummati in unum.

41 Præterea, id ita futurum, nobis promisit, inquiens. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet & EGO IN ILLO. Iohan. 6.

42 Item, Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & pater meus diligit eum, & ad eum ueniemus, & MANSIONEM APVD EVM FACIEMVS. Iohan. 14.

43 Item. Rogabo patrem, & alium paraclerum dabit uobis, ut MANEAT VOBISCVM IN ÆTERNVM. Spiritum ueritatis, quem mundus

dus non potest accipere. Qui autem spiritum Christi non habet hic non est eius. Iohan. 14. Rom. 8.

44 Item. In illo die cognoscetis, quia ego sum in patre meo, & uos in me, ET EGO IN VOBIS. Iohan. 14.

45 Ac diligenter hortatur, ut ita in ipso perseueremus, dicens, uos mundi estis propter sermonem, quem loquutus sum uobis, Manete in me, & EGO IN VOBIS. Iohan. 15.

46 Hinc Paulus in Domino sancte gloriatur, se ministrum a Deo constitutum ad prædicandum uerbum Dei, quod sit mysterium a sæculis absconditum, nunc autem patefactum sanctis,

ctis, quibus uoluerit Deus notum facere, quæ sint diuitiæ gloriæ mysterij huius, quod est CHRISTVS IN NOBIS. Coloss. 1.

47 Hinc audet, & dicit, Viuo, iam non ego, VIVIT VERO IN ME CHRISTVS. Quod autem nunc uiuo in carne, in fide uiuo filij Dei. Galat. 2.

48 Item. An experimentum quæritis eius, qui IN ME LOQVITVR CHRISTVS? 2. Corin. 13.

49 Hinc Corinthios hortatur, inquiens, Vos ipsos tentate, num sitis in fide, uos ipsos probate, An non cognoscitis uosmetipsos, quod IESVS CHRISTVS IN VOBIS EST? Nisi

Nisi forte reprobi estis. Ibidem.

50 Item. Templum Dei sanctum est, quod estis uos, sicut dicit Deus, Inhabitabo in illis, & inambulabo, & ero illorum Deus. 1. Cor. 3. & 6. 2. Corin. 6.

51 Proprio filio suo non pepercit Deus, Sed pro nobis omnibus tradidit illum. Igitur fieri nequit, ut non etiam omnia cum illo nobis donet. Rom. 8.

52 Qui autem omnia nobis cum illo donat, multo magis ipsum filium totum, quicquid is est, nobis ante donauit. Iuxta illud. Puer natus est nobis, & filius datus est nobis.

53 Hinc iustitia eius essentiali iusti sumus, iuxta illud. Hoc est nomen quod uocabunt eum.

Dominus

DOMINVS Iustitia nostra. Hiere. 23.

52 DOMINVS enim, ut illic in hebræo ponitur, nomen Dei ineffabile est, & nulli creaturæ communicabile, unicamq; diuinam essentiam, tribus; personis, Patri, Filio & Spiritui sancto communem, cum respectu ad incarnationē filij, significat.

55 Itaq; periculose deprauant sanctam scripturam, qui cōtendunt hic legendum esse. Dominus Iustificator noster, contra manifestam linguæ sanctæ proprietatem, quam nec Iudæi negare audent.

56 Hinc; uita eius essentiali uiuimus & uiuemus, iuxta illud, Sicut misit me uiuens pater, &

egó uiuo propter patrem, ita & qui manducat me ipſe quoq; uiuet propter me. Chriſtus enim eſt uerus Deus & uita æterna, Iohan. 6. 1. Iohan. ult.

57 Ac niſi manducauerimus carnem filij hominis, & biberimus eius ſanguinem, non habebimus uitam in Nobis. Iohan. 6.

58 Manducaee autem eius carnem, & bibere eius ſanguinem, hic dumtaxat, nihil aliud eſt, quam credere ipſum peccata noſtra pertuliſſe in corpore ſuo, & ſanguinem ſuum effudiſſe in remiſsionem peccatorum noſtrorum, ſed ita, ut hac fide cum illo una caro fiamus, &

& sanguine eius a peccatis lauemur. 1. Petri 2. Math. 26 Apoc. 1.

59 Hinc gloria eius essentiali glorificati sumus. Quia qui orat. Pater clarifica me claritate, quam habui apud te, priusquã mundus fieret. Ille etiam dicit. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis. Iohan. 17.

60 Nam quos uocauit, eos & iustificauit, quos autem iustificauit, eos et glorificauit. Rom. 8.

61 Et nos omnes reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, a claritate in claritatem, tanquã a Domini spiritu. 2. Cor. 3.

62 Sumus itaq; filij Dei, nec dum apparuit, quid futuri simus, Scimus autem, quod cum apparuit, similis ei erimus. 1. Iohan. 3.

63 Hinc etiam essentiali Caritate illius inflammamur, ad diligendum ipsum, & proximum propter ipsum, Caritas enim Dei, diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Rom. 5.

64 Deus enim Caritas est, & qui manet in Caritate, in Deo manet, & Deus in eo. 1. Iohan. 4.

65 Habemus autē hunc thesaurum in uasis fictilibus, ut sublimitas sit uirtutis Dei, & non ex nobis. 2. Cor. 4.

66 Quin etiam mors Christi,

in

in quam per baptiſmum com-
plantati ſumus, in nobis efficax
eſt, ad deſtruendum corpus pec
cati, & mortificandum ueterem
hominem, iuxta illud. SI CHRI
STVS IN VOBIS eſt, cor-
pus quidem mortuum eſt prop
ter peccatum, Spiritus autem ui
ta eſt propter iuſtificationem.
Epheſ. 4. Coloſ. 3. Rom. 8.

67 Omnis ſpiritus, qui confi-
tetur Ieſum Chriſtum, ad hunc
modum ueniſſe & uenire in
carnem noſtram, ex Deo eſt.
1. Iohan. 4.

68 Et omnis ſpiritus, qui non
confitetur Ieſum Chriſtum ad
hunc modum ueniſſe in carnē
noſtram, ex Deo non eſt. Et hic
eſt ſpiritus Antichriſti, de quo

audiuistis, quod uenit, & iam nunc est in mundo.

69 Errant itaq; toto cœlo, nec theologico nomine ulla ratione digni sunt, quotcunq; & quanticunq; sunt, qui putant alia re, quam solo, uero & uiuo Deo, patre, filio incarnato, & Spiritu sancto, nos posse iustificari, uiuificari, glorificari.

70 Et quisquis hanc iustificationis nostræ rationem non tenet, quicquid profiteatur ore, certũ tamen est, eum esse Zuinglianum in corde.

71 Impossibile enim est, ut credat, uerum corpus Christi in pane, & uerum sanguinem eius in Calice, qui non credit Christum reuera habitare in Christiano homine. Quis-

72 Quisquis autem hanc iustificationis nostræ rationem, a Deo doctus, probe tenet, is facile intelligit, non panem & uinum, sed uerum corpus & sanguinem Christi, sacramentum huius mysterij esse oportere, etiamsi pane & uino tegantur.

73 Glacie quoq; frigidiora docent, quicunq; docent, nos tantum propter remissionem peccatorum reputari iustos, & non etiam propter iustitiam Christi, per fidem in nobis inhabitantis.

74 Non enim tam iniquus est Deus, aut iniquitatis amans, ut eum pro iusto habeat, in quo ueræ iusticiæ prorsus nihil sit, iuxta illud, Quoniam nõ Deus

uolens iniquitatem tu es. Psal. 5.

75 Et tales non iusticiam Dei prædicant, sed multitudini peccatis ita contaminatæ, ut Deus in eis inhabitare nec uelit nec debeat, turpiter blandiuntur & adulantur, ne animaduertant, se longissime adhuc abesse a regno Dei.

76 Iusticia enim Christi, nobis quidem imputatur, sed non nisi quum in nobis est, iuxta illud. Deus eum qui peccatum non nouerat, pro nobis peccatum fecit, ut nos efficeremur iusticia Dei per illum. Rom. 8.

77 Huic iusticiæ Christi, perfectam obedientiam debemus, ut exhibeamus membra nostra, arma iustitię Deo, in sanctificationem,

ficationem, quam quia in hac uita non perfecte præstamus, orandum est ut dimittantur nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus. Rom. 6. Math. 6.

78 Opera nostra quantumuis bona, neq; iustificant, neq; uiuificant, neq; glorificant (hæc enim solius Dei sunt) sed fiunt a iustificatis, uiuificatis & glorificatis, quia arbor mala non potest bonos fructus ferre. Matthei 7. & 12.

79 Et quanq; qui iustificatus est iustificari debeat adhuc, hoc tamen non fit operibus nostris, sed cognitione filij Dei per fidē, per quam ei de die in diem magis unimur, donec omnes occuramus in uirum perfectum,

&

& in mensuram ætatis plenitudinis Christi. Apo. 22. Ephe. 4.

80 Nulla doctrina magis impellit homines ad bene operandum, quam hæc cœlestis de iustificatione nostri doctrina.

81 Nam Deus per Spiritum suum, a quo aguntur filij Dei, efficax est in credentibus, & ipsi ex animo obediunt, uerentes offendere Deum, quem sibi credunt ad hunc modum esse præsentissimum, & intimum, ne ab eo deserti, iterum moriantur. Rom. 8.

FINIS.

Regiomonte Prussiæ III. Iunij Anno. M. D. LIII.

Bibl. Jag.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0031884